

अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्कीमा पाईने
धानका स्थानीय जातहरुको सूचीपुस्तिका

Brot
für die Welt

अन्नपूर्ण सामुदायिक बीउ बैंक

उद्धरण : इन्द्र पौडेल, विष्णु भुसाल, जेनी श्रेष्ठ र जुनु जिमी । अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्कीमा पाईने धानका स्थानीय जातहरूको सूचीपुस्तिका, २०८२ । ली-बर्ड, नेपाल ।

अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्कीमा पाईने धानका स्थानीय जातहरूको सूचीपुस्तिका

प्रकाशक	अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्की, अन्नपूर्ण सामुदायिक बीउ बैंक, कास्की र जैविक विविधता, अनुसन्धान तथा विकासका लागि स्थानीय पहल (ली-बर्ड), पोखरा
सर्वाधिकार	प्रकाशकमा
संस्करण	प्रथम, २०८२
छापिएको प्रति	३००
तयारकर्ताहरू	इन्द्र पौडेल ^१ , विष्णु भुसाल ^१ , जेनी श्रेष्ठ ^१ र जुनु जिमी ^२
भाषासम्पादन	उमेश रेग्मी
डिजाईन/लेआउट	हेम जि.सी., ली-बर्ड
फोटाहरू	ली-बर्ड फोटो बैंक

^१ जैविक विविधता, अनुसन्धान तथा विकासका लागि स्थानीय पहल (ली-बर्ड)

^२ अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्की

अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्कीमा पाईने धानका स्थानीय जातहरुको सूचीपुस्तिका

प्रमुख संरक्षक

बिष्णु बहादुर के.सी., अध्यक्ष

विशिष्ट संरक्षक

चन्द्रकला अधिकारी, उपाध्यक्ष

संरक्षक

विष्णु प्रसाद पोखरेल, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सम्पादन र प्रकाशन समिति

संयोजक : जुनु जिमि, कृषि अधिकृत, अन्नपुर्ण गाँउपालिका

सदस्य : लक्ष्मण शर्मा, कृषि स्नातक, अन्नपुर्ण गाँउपालिका

सदस्य : मनोज कठायत, ना.प्रा.स. अन्नपुर्ण गाँउपालिका

सदस्य : अनुपम उप्रेती, वरिष्ठ कार्यक्रम अधिकृत, ली-बर्ड

सदस्य, सचिव : इन्द्र प्रसाद पौडेल, वरिष्ठ कार्यक्रम अधिकृत, ली-बर्ड

गाउँपालिका अध्यक्षको मन्तव्य

नेपालको ग्रामीण जीवनशैली, संस्कार र खाद्य सुरक्षाको मूल आधार नै धान खेती रहिआएको छ । धान केवल अन्न मात्र नभई हाम्रो पहिचान, परम्परा र जीविकोपार्जनसँग गहिरोसँग सम्बन्ध गाँसिएको छ । यति महत्त्वपूर्ण अन्न बालीको विविधता जोगाई राख्नु हाम्रो साभ्ना जिम्मेवारी र कर्तव्य पनि हो । हामीले हाम्रो कृषि प्रणालीलाई केवल उत्पादनमुखी मात्र होइन, दिगो, स्वदेशी, र आत्मनिर्भर बनाउने दिशामा लैजानुपर्ने आजको आवश्यकता हो ।

अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्की जैविक विविधताले भरिपूर्ण क्षेत्र हो जहाँ पुस्तौँदेखि संरक्षणमा रहँदै आएका थुप्रै स्थानीय धानका जातहरू पाइन्छन् । ती जातहरू केवल कृषि सम्पदा मात्र नभई सन्तुलित पारिस्थितिकीय प्रणाली र जलवायु अनुकूलनका दृष्टिले पनि महत्त्वपूर्ण छन् ।

यस सन्दर्भमा “अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्कीमा पाइने धानका स्थानीय जातहरूको सूचीपुस्तिका” नामक पुस्तकको प्रकाशन हाम्रो गाउँपालिकाको लागि गौरवको विषय हो । ४७ वटा स्थानीय जातका धानको विस्तृत सूची समेटिएको यो पुस्तक अनुसन्धान, शिक्षा, संरक्षण र विकासको क्षेत्रका लागि एउटा महत्त्वपूर्ण दस्तावेज बन्ने छ भन्ने मैले विश्वास लिएको छु ।

यस महत्त्वपूर्ण कार्यमा सहकार्य गर्नु भएको “अन्नपूर्ण सामुदायिक बिउ बैंक”, “जैविक विविधता, अनुसन्धान तथा विकासका लागि स्थानीय पहल (ली-बर्ड), पोखरा”प्रति गाउँपालिकाको तर्फबाट हार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहन्छु । साथै पुस्तक निर्माणमा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा योगदान गर्नु भएका अनुसन्धानकर्ता, किसान साथीहरू, प्राविधिक टोली र सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूलाई विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

हाम्रो गाउँपालिकाले जैविक विविधताको संरक्षण, दिगो कृषि प्रणालीको प्रवर्धन र स्थानीय जातको संरक्षण तथा प्रवर्धनमा सधैं सक्रिय भूमिका खेल्दै आइरहेको छ र आगामी दिनमा पनि यस्ता पहलकदमीलाई निरन्तरता दिने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।

अन्त्यमा, यो पुस्तक आगामी पुस्ताका लागि मार्गदर्शक बन्न सकोस् भन्ने कामना गर्दै, सबैमा यो दस्तावेजको भरपुर उपयोग होस् भन्ने शुभेच्छा व्यक्त गर्दछु ।

बिष्णु बहादुर के.सी.
अध्यक्ष
अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्की

गाउँपालिका उपाध्यक्षको मन्तव्य

“अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्कीमा पाइने धानका स्थानीय जातहरूको सूचीपुस्तिका” नामक पुस्तक हाम्रो गाउँपालिकाको लागि अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण प्रकाशन हो । यो पुस्तक केवल धानका जातहरूको सूची होइन, यो हाम्रो कृषि इतिहास, सांस्कृतिक सम्पदा र जैविक पहिचानको अभिलेख पनि हो ।

हाम्रो पालिकामा खेती हुँदै आएका दर्जनौँ रैथाने तथा स्थानीय धानका जातहरूमा यस्ता विशेष गुण पाइन्छन्, जुन जलवायु परिवर्तनको चुनौतीसँग जुध्न, स्थानीय खाद्य सुरक्षा कायम राख्न र कृषकहरूको जीवनस्तर उकास्न सक्दछन् । तर आजका मितिमा यस्ता धान जातहरू हराउने खतरामा छन् त्यसैले यिनको संरक्षण र पुनर्संरक्षण अपरिहार्य भएको छ ।

“अन्नपूर्ण गाउँपालिका, अन्नपूर्ण सामुदायिक बिउ बैंक” र “ली-बर्ड (LI-BIRD), पोखरा” को संयुक्त सहकार्यमा गरिएको अध्ययन, अनुसन्धान र सङ्कलनको प्रयासले अब ती धानका जातहरू कागजी दस्तावेज मात्र होइन, भविष्यका लागि रणनीतिक संसाधन पनि बन्नेछन् ।

यो पुस्तकले हाम्रा किसानहरूलाई आफ्नै बीउ र ज्ञानप्रति गर्व गर्न प्रेरित गर्नेछ, अनुसन्धानकर्ताहरूलाई अध्ययनका लागि आधार तयार गर्नेछ र नीति निर्माणकर्तालाई कृषि जैविक विविधताको रक्षा गर्न मद्दत गर्नेछ ।

गाउँपालिका तर्फबाट हामी यस्ता प्रयासलाई निरन्तर समर्थन गर्दै जाने प्रतिबद्धता जनाउँछौँ । आगामी दिनहरूमा यस्ता थप दस्तावेजीकरण कार्य, बीउ संरक्षण र रैथाने बालीहरूको व्यावसायिक प्रवर्धनमा हामी अझ गम्भीरताका साथ लाग्नेछौँ ।

अन्त्यमा, यो पुस्तकमा योगदान पुऱ्याउने सम्पूर्ण विज्ञ, किसान, अनुसन्धानकर्ता र संस्थाप्रति गाउँपालिकाको तर्फबाट हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । यो साभ्ना प्रयासले हाम्रो धान संस्कृति बचाउने ऐतिहासिक पाइला चाल्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

चन्द्रकला अधिकारी
उपाध्यक्ष
अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्की

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको मन्तव्य

यो हर्षको विषय हो कि अन्नपूर्ण गाउँपालिकाले "अन्नपूर्ण सामुदायिक बिउ बैंक" र "जैविक विविधता, अनुसन्धान तथा विकासका लागि स्थानीय पहल (LI-BIRD),पोखरा" सँगको सहकार्यमा गाउँपालिकाभरि खेती गरिने ४७ वटा स्थानीय तथा रैथाने धान जातहरूको अनुसन्धान, सङ्कलन र दस्तावेजीकरण कार्य सम्पन्न गरी विस्तृत विवरणसहितको पुस्तक प्रकाशन गर्न लागेको छ ।

यस कार्यले गाउँपालिकाको जैविक विविधताको संरक्षण मात्र होइन, कृषि सम्बन्धी ज्ञानको संस्थागत अभिलेखनमा पनि ऐतिहासिक योगदान गर्नेछ । स्थानीय तहको प्रशासनको दृष्टिकोणबाट हेर्दा, यस्तो दस्तावेजीकरण कार्यले भविष्यमा नीतिनिर्माण, योजना निर्माण तथा कृषिमा आधारित दिगो विकास रणनीतिहरू निर्माण गर्न स्पष्ट आधार प्रदान गर्नेछ ।

स्थानीय तथा रैथाने धान जातहरूको संरक्षण आजको आवश्यकता मात्र होइन, दिगो कृषि प्रणालीको आधार पनि हो । यी जातहरू हाम्रो कृषि प्रणालीको मौलिक सम्पत्ति हुन्, जुन जलवायु परिवर्तनको सन्दर्भमा समेत सहनशील, पोषणयुक्त र स्थानीय वातावरणमा उपयुक्त हुन्छन् ।

गाउँपालिकाको प्रशासनका तर्फबाट म यस्ता वैज्ञानिक तथा सामुदायिक पहलहरूको उच्च सम्मान गर्दछु । आगामी दिनमा पनि यस्तो खालको अनुसन्धान, बीउ संरक्षण, तथा ज्ञान व्यवस्थापनमा निरन्तर सहयोग गर्दै जाने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।

पुस्तक तयार पार्न संलग्न सम्पूर्ण प्राविधिक टोली, कृषक समुदाय, सहयोगी संस्था र अनुसन्धानकर्ताहरूलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

यो प्रकाशनले अन्नपूर्ण गाउँपालिकालाई रैथाने बाली संरक्षणमा अग्रणी बनाउने दिशामा एक महत्त्वपूर्ण पाइला टेक्ने विश्वास लिएको छु ।

विष्णु प्रसाद पोखरेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्की

ली-बर्डका कार्यकारी निर्देशकको मन्तव्य

भौगोलिक अवस्थिति, हावापानी, सामाजिक सांस्कृतिक विविधता तथा साना र सीमान्तकृत कृषकहरूको बाहुल्यताको कारण कृषि जैविक विविधतामा धनि हुँदाहुँदै पनि नेपालमा यसको समुचित उपयोग हुन नसकिरहेको अवस्था छ । स्थान विशेषका किसानहरूले परापूर्वकालदेखि खेती गर्दै आईरहेका स्थानीय र रैथाने, बाली र जातहरू औपचारिक बीउ प्रणालीमा सूचीकृत छैनन् । सूचीकृत नभएका कृषि बालीका जातहरू व्यवसायिकरूपमा उत्पादन र बजारिकरण गर्न प्रचलित बीउ बिजन ऐनअनुसार बन्देज गरिएको छ । स्थानीय जातहरूको संरक्षण र उपयोगका लागि बीउको सहज उपलब्धता हुन आवश्यक छ । हालसम्म स्थानीय जातहरूको बीउको संरक्षण र प्रवर्धन कृषकहरू स्वयंले गर्दै आएका पाइन्छ । कृषकहरूको आफ्नै सञ्जाल (छिमेकी, माईती, मावली) वा स्थानीय स्तरमा साटासाट वा किनबेच गर्दै स्थानीय जातहरूको प्रसार हुँदै आएको छ । यसर्थ, हालसम्म स्थानीय जातहरूको संरक्षणमा कृषकहरूको महत्त्वपूर्ण योगदान रहेको छ ।

भरत भण्डारी
कार्यकारी निर्देशक, ली-बर्ड

अधिकांश स्थानीय बाली र जातहरूमा बदलिदो वातावरणसँग अनुकूलन हुनसक्ने विशिष्ट क्षमता हुन्छन् । यी बाली र जातहरू हाम्रो स्थानीय खाद्य प्रणाली र संस्कृतिको अभिन्न अङ्ग हुन् जुन प्रायः पोषिला, स्वादिला हुनुका साथै टिकाउ पनि हुन्छन् । कृषि क्षेत्रको समग्र विकास अनुसन्धानबिना सम्भव छैन । अनुसन्धानमा नयाँ जात विकासका लागि स्थानीय जातहरूको प्रमुख भूमिका रहन्छ । यसका लागि स्थानीय जातहरूको चारित्रिक गुण र त्यसमा निहित ज्ञान तथा सिपको दस्तावेजीकरण हुन अपरिहार्य छ जुन यस पुस्तिकामा समावेश गरिएको छ । तसर्थ यसपुस्तिकाको उद्देश्य स्थानीय कृषक तथा समबन्धित सरोकारवालाहरूलाई स्थानीय जातहरूको विषयमा जानकारी प्रदान गर्नुका साथै थप अनुसन्धानका लागि सहयोग पुऱ्याउनु रहेको छ ।

लेखकहरूले स्थानीय तथा रैथाने धानको विविधता स्थलमा अवश्यक तथ्याङ्कहरू सङ्कलन गरि कृषक एवं सरोकारवालाहरूको अनुभव समावेश गरेर यो सूची पुस्तिका तयार पारेका छन् । कृषि जैविक विविधता संरक्षणमा संलग्न सबैका लागि उपयोगी यो सूची पुस्तिकामा अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्की भित्रका ४७ वटा धानका जातहरू समावेश गरिएको छ । यो पुस्तिका अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्की, अन्नपूर्ण सामुदायिक बीउ बैंक र पर्यावरणीय कृषि प्रवर्धन परियोजनाको संयुक्त प्रयासमा प्रकाशन गरिएको हो । यो सूची पुस्तिका कृषक, सामुदायिक बीउ बैंक, राष्ट्रिय आनुवंशिक स्रोत केन्द्र एवं खाद्य र पोषण सुरक्षामा चासो राख्ने व्यक्ति, बीउ कम्पनी र अनुसन्धान तथा प्रसारसँग सम्बन्धित निकायहरूमा प्रयोग हुने अपेक्षा गरेका छन् । यसले स्थानीय सरकार, सङ्घसंस्था र सामुदायिक बीउ बैंकहरूलाई स्थानीय स्तरमा रहेका स्थानीय बाली र जातहरूको दस्तावेजीकरण र उपयोग गर्न प्रोत्साहन गर्नेछ ।

अन्तमा, यस महत्त्वपूर्ण कार्यको अगुवाई गर्नुहुने लेखकहरू तथा सहयोग गर्नुहुने अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्की विशेषत पालिकाका अध्यक्ष श्री बिष्णु बहादुर के.सी, उपाध्यक्ष श्री चन्द्रकला देवकोटा अधिकारी, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री बिष्णु प्रसाद पोखेल, तथ्याङ्क सङ्कलन सहयोग गर्ने ली-बर्डका प्राविधिकहरू, कृषक समूहहरू, अन्नपूर्ण सामुदायिक बीउ बैंकका सदस्यहरू सबैलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

भूमीका

नेपाल विश्व जैविक विविधताको हिसाबले ४९ औं स्थानमा छ । नेपालमा भएका कुल २४,३०० जीवित प्रजातिहरूमध्ये २८ प्रतिशत कृषि आनुवंशिक स्रोतहरू छन्, जसलाई कृषि जैविक विविधता भनिन्छ । समग्र कृषि जैविक विविधताको क्षेत्रमा करिब ४० प्रतिशत ह्रास भएको विभिन्न अध्ययनहरूले देखाएका छन् (Joshi et al 2020) । कृषिको आधुनिकीकरण, आयातित (हाईब्रिड) बीउको प्रयोग, आन्तरिक एवं वाह्य बसाइँसराइको कारण जनशक्तिमा कमी, युवापुस्तामा आएको कृषिप्रतिको नकारात्मक धारणा, मिचाहा प्रजातिका वनस्पतिको आगमन, उर्भर भूमिमा अव्यवस्थित आवास, खेती योग्य जमिन बाँधो रहनु, उपभोगमा आएको परिवर्तन, बजार पहुँच वृद्धिसँगै कृषकहरूको बीउमा परनिर्भरता आदि कारणहरूले गर्दा कृषि जैविक विविधता क्षयीकरण भइरहेको पाइएको छ ।

नेपाल जस्ता पर्वतीय देशहरू जलवायु परिवर्तनका कारण आउने विभिन्न परिवर्तन, अझ विशेष गरि कृषि क्षेत्रमा पर्ने असरहरूको उच्च जोखिममा छन् । यस परिस्थितिमा बदलिदो वातावरणसँग जुध्न वा अनुकूलित हुन स्थानीय बालीहरू र ती बालीमा भएका विशेष गुणहरू महत्त्वपूर्ण हुन्छन् । स्थानीय जातहरूमा आयातित जातहरूको तुलनामा सुख्खा तथा डुबान सहन सक्ने, रोग किरा सहन सक्ने र सीमित बाली व्यवस्थापनका विधिहरू अपनाउदा पनि उत्पादनमा फरक नपर्ने जस्ता विशेष क्षमता बढी पाइन्छ । यसका अलावा स्थानीय जातहरू धर्म तथा संस्कृतिसँग समेत अन्तर्निहित छन् । प्रत्येक समुदायमा जन्मदेखि मृत्युसम्म कुनै न कुनै कृषि जैविक विविधताको प्रयोग गरिन्छ । तथापि समय परिवर्तनसँगै हाम्रा यी स्थानीय जातहरू क्रमशः हराउँदै जान थालेको पाइन्छ । त्यसैले समयमा नै यस्ता गुण भएका रैथाने जातहरू, यी जातसँग सम्बन्धित ज्ञान, सीप र प्रविधिका विषयमा अभिलेखीकरण गर्न आवश्यक देखिएको छ । हामीलाई हाम्रा पुस्ताबाट आएको यो अमूल्य सम्पत्ति जस्ताको त्यस्तै भावि पुस्तालाई बुझाउनु हाम्रो दायित्व पनि हो । यसका लागि हामीसँग भएका स्थानीय जातहरूको समयमै अभिलेखीकरण गरि विभिन्न माध्यमबाट संरक्षण गर्न पर्ने हुन्छ ।

यसै सन्दर्भमा, अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्कीमा पाईने धानका स्थानीय जातहरूको यो सूची पुस्तिका तयार गर्ने जमर्को गरिएको हो । सूची पुस्तिका तयार गर्न अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्की, जैविक विविधता अनुसन्धान तथा विकासका लागि स्थानीय पहल (ली-बर्ड), र अन्नपूर्ण

सामुदायिक बीउ बैंक, अन्नपूर्ण गाउँपालिका वडा नं ३, मराम्चेको संयुक्त प्रयास रहेको छ । यस पुस्तकबाट स्थानीय कृषक समुदायहरू स्वयं आफैँ पनि सुसूचित हुने अवसर मिल्नेछ र जो कृषिमा प्रतक्ष्य संलग्न छैनन् । उनीहरूमा समेत आफ्नो क्षेत्रको कृषि जैविक विविधताका विषयमा ज्ञान आर्जन भई यसप्रति चासो बढ्ने अपेक्षा गरिएको छ । साथै विभिन्न अध्ययन अनुसन्धानका लागि यस पुस्तिकामा रहेका जानकारीहरू सन्दर्भ सामग्रीको रूपमा प्रयोग हुनेछन् र यस विषयमा थप अनुसन्धान गर्न परेमा टेवा पुग्न सक्नेछ । यस प्रकारको अभिलेखीकरणले कृषि जैविक विविधताको दीर्घकालिन रूपमा संरक्षण र खाद्य सुरक्षामा सहयोग पुग्छ भन्ने हामीले अपेक्षा गरेका छौं ।

यस सूची पुस्तिकाभित्र अन्नपूर्ण गाउँपालिका कास्कीमा खेती गर्दै आएका ४७ थरिका धानका स्थानीय जातहरू समावेश गरिएको छ । यी धानका जातहरू "राष्ट्रिय कृषि जैविक विविधता दिवस २०८०" को अवसरमा अन्नपूर्ण गाउँपालिकामा आयोजित कृषि जैविक विविधता प्रदर्शनीबाट ५६ थरिका धानका जात सङ्कलन गरिएको थियो । सङ्कलित जातहरूको पारिस्थितिक विविधता छुट्याएर गर्मी सहन सक्ने ३१ जातहरू र चिसो सहन सक्ने २५ जातहरूको क्रमशः अन्नपूर्ण गाउँपालिका वडा नं २ अधिकारी डाँडा र वडा नं ३ को मराम्चेमा (वि.स. २०८१) विविधता प्रदर्शनी स्थलको स्थापना गरियो । अन्ततः कृषक तथा विज्ञहरूद्वारा विभिन्न चरणमा गरिएको अनुगमन पश्चात दोहोरिएका जातहरूलाई हटाई ४७ वटा जातहरू यकिन गरिएको हो । कृषि जैविक विविधता प्रदर्शनीको आयोजना अन्नपूर्ण गाउँपालिका, जैविक विविधता अनुसन्धान तथा विकासका लागि स्थानीय पहल, (ली-बर्ड) तथा गाउँपालिकामा रहेका कृषक समूह तथा कृषि सहकारीहरूको संयुक्त प्रयासमा गरिएको थियो ।

तसर्थ, यस पुस्तिकामा राखिएका सम्पूर्ण जानकारीहरू जैविक विविधता प्रदर्शनीमा कृषकहरूबाट आएको लिखित जानकारी, सरोकारवालाहरूबाट विभिन्न चरणको अनुगमनको क्रममा आएका अनुभव र पृष्ठपोषण एवं विज्ञ टोलीले प्रदर्शनी स्थलबाट लिएको तथ्याङ्कको आधारमा लेखिएका हुन् ।

यस सूची पुस्तिकामा राखिएका सम्पूर्ण धानका जातहरू अन्नपूर्ण सामुदायिक बीउ बैंक, मराम्चे, कास्कीमा संरक्षित छन ।

*नोट: यस पुस्तिकामा भएका ४७ धानका जातहरूमध्ये छोमरोङ लोकल अन्नपूर्ण गाउँपालिका छोमरोङ गाउँको स्थानीय जात हो र राष्ट्रिय बीउ बिजन उन्मोचन समितिबाट सिफारिस भईसकेको छ । छोमरोङ लोकल र फूजी-१०२ प्रजनन गराई सहभागितामूलक बाली प्रजनन पद्धतिबाट माछापुच्छ्रे-३ जात विकास भएको हो र यो पनि राष्ट्रिय बीउ बिजन उन्मोचन समितिबाट सिफारिस भईसकेको छ । LHAR-130005, LHAR-130006 र LHAR-130009 स्थानीय सिलाङ्गे र खुमल-४ प्रजनन गराई विकास गरिएका जातहरू हुन् । कालोपात्ले धान राष्ट्रिय बीउ बिजन उन्मोचन समितिबाट खण्ड 'घ' अनुसार २०८१ सालमा सुचिकृत भएको छ ।

कृतरता

यो सूची पुस्तिका प्रकाशनमा सहयोग पुऱ्याउने अन्नपूर्ण गाउँपालिका, कास्की, अन्नपूर्ण सामुदायीक बीउ बैंक, मराम्चे अन्नपूर्ण गाउँपालिकामा रहेका कृषक एव कृषि सहकारीका सम्पूर्ण सदस्यहरूलाई अन्तः करणबाटै धन्यवाद निवेदन गर्दछौं । यसै गरी कृषि जैविक विविधता प्रदर्शनीको आयोजना, प्रदर्शनी स्थलको स्थलगत अनुगमन साथै पुस्तिका प्रकाशनका लागि हौसला प्रदान गरि आर्थिक स्रोत समेत जुटाउन सहयोग गर्नुहुने अन्नपूर्ण गाउँपालिकाका आदरणीय अध्यक्ष श्री बिष्णु बहादुर के.सी, उपाध्यक्ष, श्री चन्द्रकला अधिकारी देवकोटा र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री बिष्णु प्रसाद पोखरेल प्रति हृदयतः आभार प्रकट गर्दछौं । यस प्रक्रियामा सदैव हौसला प्रदान गर्नुहुने ली-बर्डका कार्यकारी निर्देशक श्री भरत भण्डारी लगायत व्यवस्थापन टिमप्रति पनि आभारी छौं । कार्यक्रमलाई आर्थिक सहयोग पुऱ्याउने पर्यावरणीय कृषि प्रवर्धन कार्यक्रमको दातृ निकाय Bread for the World (BftW) लाई धन्यवाद दिन चाहन्छौं । जैविक विविधता प्रदर्शनी स्थल राख्ने समयदेखि तथ्याङ्क सङ्कलनसम्म सहयोग गर्नुहुने प्रगतिशील कृषि उत्पादक सहकारीका अध्यक्ष श्री गोविन्द प्रसाद पौडेलज्यू, कोषाध्यक्ष श्री कृष्ण प्रसाद अधिकारीज्यू, र सदस्यहरूमा पार्वती पौडेलज्यू र रेवती अधिकारीज्यूलाई हृदयदेखि आभार व्यक्त गर्न चाहन्छौं । यसै गरि पर्यावरणीय कृषि प्रवर्धन कार्यक्रमका बरिष्ठ कृषि प्राविधिक श्री कौशिला राई तथा सामाजिक परिचालक श्री डिल बहादुर के.सीलाई धन्यवाद दिन चाहन्छौं । यसै गरी सूची पुस्तिकाको डिजाइनमा सहयोग गर्ने ली-बर्डका कर्मचारी श्री हेम जि.सी., भाषासम्पादनमा अथक परिश्रम गर्नुहुने उमेश रेग्मी र प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष रूपमा संलग्न सम्पूर्ण व्यक्ति तथा संस्थाहरूप्रति आभार प्रकट गर्दछौं ।

विषय सूची

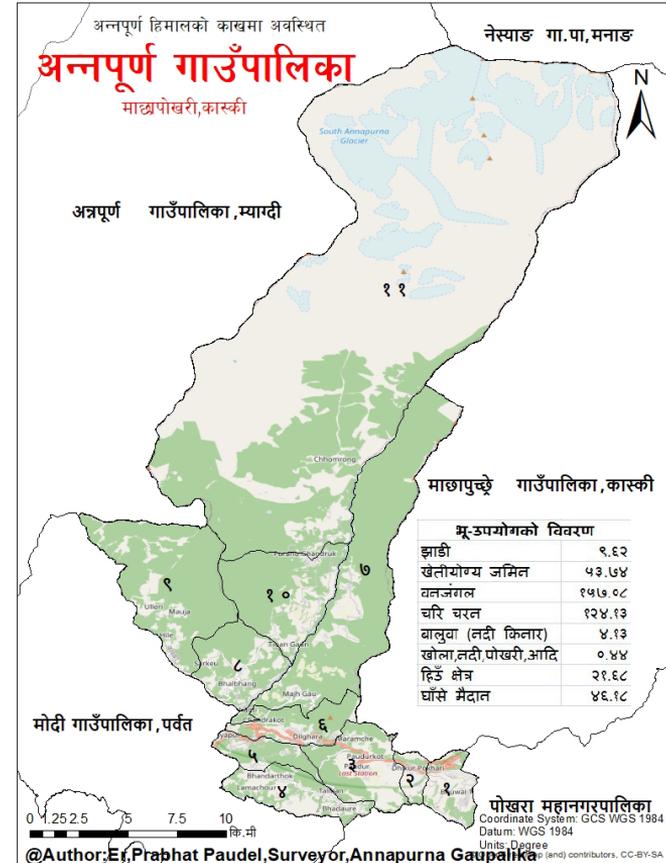
अन्नपूर्ण गाउँपालिकाको सङ्क्षिप्त परिचय
सूचि पुस्तिका प्रकाशनका चरणहरू

गुर्दी	१	रातो अनदि	२५
ठुलो जुवारी	२	मनसरा	२६
बास्मती ठुलो	३	झिनुवा	२७
बिरमफूल	४	मकवानपुरे	२८
गुडुरे भैसे	५	भकिम्ले	२९
भालु सिँजाली	६	दुधे मार्से	३०
बास्मती गैरा गाम्ले	७	माछापुच्छे-३	३१
हँसपुर स्थानिय	८	कालो पाल्ले	३२
बसाउने धान	९	रेक्साली	३३
माइलो बुडो	१०	वंगेली कालो	३४
सेतो अनदि	११	LHAR-130006	३५
सिँजाली	१२	ठुलो बासमती	३६
मार्सी	१३	स्थानिय काठे	३७
बयर्नी	१४	लुम्लेली बास्मती	३८
सानो जुवारी	१५	LHAR-130005	३९
अधेरी मार्सी	१६	LHAR-130009	४०
आगाँ	१७	धम्पुसे	४१
जेठोबुढो	१८	जर्नेली	४२
रातो काठे	१९	देउपुरे काठे	४३
आँप झुट्टे	२०	स्थानिय सिलाङ्गे	४४
पहेले	२१	रानी घैया	४५
ज्वारी	२२	लुम्ले २	४६
रातो दर्माली	२३	छोमरोड लोकल	४७
मसिनो	२४	कृषि जैविक विविधता प्रदर्शनीमा सहभागि कृषक समूह तथा सहकारीहरू (२०८०)	४८
		फोटाहरू	४९

अन्नपूर्ण गाउँपालिकाको सङ्क्षिप्त परिचय

अन्नपूर्ण गाउँपालिका साबिकका दाङसिङ, घान्द्रुक, सल्यान, लुम्ले, ढिकुरपोखरी गाउँ विकास समितिहरू र भदौरे तामागी गाउँ विकास समितिको १ र २ वडा समावेश गरी २०७३ सालमा गठन गरिएको हो । यो गाउँपालिका गण्डकी प्रदेशको कास्की जिल्लामा पर्दछ । भौगोलिक हिसाबले अन्नपूर्ण गाउँपालिका ८३०४२'०" देखि ८३०५७'०" पूर्व देशान्तरसम्म र २८०१५'१५" देखि २८०३६'४५" उत्तरी अक्षांशसम्म अवस्थित छ । ४१७.७४ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल रहेको अन्नपूर्ण गाउँपालिका ११ वडामा विभाजित छ (स्रोत : अन्नपूर्ण गाउँपालिकाको सङ्क्षिप्त परिचय) । यो गाउँपालिका कृषि, पर्यटन र पूर्वाधार: अन्नपूर्णको समृद्धिको आधार भन्ने नाराको साथ उज्ज्वल भविष्यको आशासहित अगाडि बढेको पाइन्छ ।

अन्नपूर्ण गाउँपालिका समुद्र सतहबाट ८४० मी. देखि ८०९१ मी.सम्मको उचाइमा रहेको छ । यसको महत्त्वपूर्ण सम्पदाका रूपमा उत्तरतर्फका हिमशृङ्खलाका साथै विभिन्न वनस्पति, वन्यजन्तु तथा कृषि जैविक विविधता रहेका छन् ।

सूचि पुस्तिका प्रकाशनका चरणहरू

२०८० पौष

कृषि जैविक विविधता प्रदर्शनी आयोजनाका लागि सरोकारवालाहरु बिच छलफल

२०८० माघ

प्रदर्शनीको आयोजना

२०८० चैत्र

संकलित बीउ र अभिलेखिकरणको विश्लेषण

२०८१ असार

तथ्यांक संकलन फारमको तयारी

२०८० पौष

कृषक समूह तथा सहकारीका प्रतिनिधिहरुलाई अभिमुखिकरण

२०८० माघ

बीउका नमुना तथा संबन्धित जातको अभिलेखिकरणको संकलन

२०८१ असार

विश्लेषणका आधारमा जैविक विविधता प्रदर्शनी स्थलको स्थापना

२०८२ जेठ

प्रकाशन

२०८२ बैशाख

सूचि पुस्तिकाको मस्यौदा एवं समिक्षा

२०८१ फागुन र चैत्र

तथ्यांकको विश्लेषण

२०८१ असार देखि कार्तिक

फारम अनुसार तथ्यांक एवं फोटाहरु संकलन

२०८१ भाद्र र कार्तिक

सरोकारवालाहरु सहितको अनुगमन

क्र.सं.	१
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	गुर्दी
उपयुक्त क्षेत्र	८०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१२०-१२५
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१५५-१६०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१३७.४० ± ५.३३
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२२.९० ± ३.३१
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	४.५० ± १.१८
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.९६
१००० दानाको तौल (ग्राम)	१८.५०
हुलिया	बोटको उचाइ मध्यम, दानाको आकार मसिनो गोलाकार, दानाको टुप्पा र फेदमा कालो रंग, पराल नरम र बोट एक नासको हुन्छ ।
विशेष गुण	बढी मल तथा पानी सहन सक्ने, भात खान मिठो, रोग सहन सक्ने क्षमता भएको जात ।
प्रयोग	भात, चिउरा, खिर बनाउनका साथै पराल पशु आहारको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	बढी मल सहन सक्ने क्षमता ।

क्र.सं.	२
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	ठुलो जुवारी
उपयुक्त क्षेत्र	८०० - १२०० मि.
फूल फूल लाग्ने समय (दिन)	११२-११८
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४२-१४८
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५५.२० ± ५.५५
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२४.८० ± ४.२६
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	६.२० ± २.२५
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.८८
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२३.८०
हुलिया	बोट केही अग्लो, दानाको रंग सुनौलो, पराल नरम र सफा सेतो रंगको र ढिलो पाक्ने हुन्छ ।
विशेष गुण	मल तथा पानी सहन सक्ने, धेरै फल्ने, खान मिठो, पराल नरम तथा गाईबस्तुले रुचाउने ।
प्रयोग	भात, चिउरा, खिर बनाउनका साथै पराल पशु आहारको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	मल तथा पानी सहन सक्ने ।

क्र.सं.	३
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	बास्मती ठुलो
उपयुक्त क्षेत्र	८०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१०६-११२
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१३२-१३८
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१२३.८० ± ५.४६
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२४.६० ± २.३६
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	५.९० ± १.९१
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.६६
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२२.६०
हुलिया	बोटको उचाइ होचो, बाला केही लामो, दानाको साईज मध्यम तर लाम्बो र सरा बढी लाग्ने हुन्छ ।
विशेष गुण	मल तथा पानी सहन सक्ने, रोग तथा किरा कम लाग्ने, बास्ना आउने, उत्पादन राम्रो हुने र नढल्ने ।
प्रयोग	भात, चिउरा, खिर बनाउनका साथै पराल पशु आहारको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	रोग तथा किरा सहन सक्ने क्षमता ।

क्र.सं.	४
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	बिरमफूल
उपयुक्त क्षेत्र	८०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१३५-१४०
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१६५-१७०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५८.३० ± ६.७६
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२३.९० ± १.१०
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	५.५० ± २.४२
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	२.९२
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२०.७०
हुलिया	बोटको उचाइ केही अग्लो, पराल मसिनो तथा नरम, दाना लाम्चो र टुप्पामा कालो रंग हुन्छ ।
विशेष गुण	खान स्वादिष्ट, मल तथा पानी सहन सक्ने, बजार मुल्य राम्रो, बास्ना आउने ।
प्रयोग	भात, चिउरा, खिर बनाउनका साथै पराल पशु आहारको रूपमा प्रयोग हुने । विशेष चाडपर्वमा प्रयोग गर्न सकिने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	मल सहन सक्ने क्षमता ।

क्र.सं.	५
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	गुडुरे भैसे
उपयुक्त क्षेत्र	८०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१०७-११२
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१४५-१५०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५६.२० ± ५.६७
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२५.७० ± १.०६
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	६.७० ± ३.७७
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.८७
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२१.४०
हुलिया	बोटको उचाइ केही अग्लो, पराल मसिनो, दाना मसिनो तथा सुनौलो रंगको, भण्डे पात ठाडो हुन्छ ।
विशेष गुण	धानको बाला पहुँलो देखिने, पराल अग्लो, नरम र मसिनो, गाँज धेरै लाग्ने ।
प्रयोग	भात, चिउरा, खिर बनाउनका साथै पराल पशु आहारको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	भण्डारणमा किरा नलाग्ने ।

क्र.सं.	६
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	भालु सिँजाली
उपयुक्त क्षेत्र	८०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१०४-१०८
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१३५-१४०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१६४.२० ± ६.९५
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२७.७० ± ३.३०
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	५.५० ± २.०७
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.४७
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२५.५०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो, दानको रंग सेतो र पराल नरम हुन्छ ।
विशेष गुण	अन्य जातका धानको तुलनामा कम पानी भए पनि उत्पादन राम्रो हुने, खान स्वादिष्ट तथा नरम, मल धेरै नचाहिने ।
प्रयोग	भात, चिउरा, सिरम्ला, खिर बनाउन प्रयोग गरिने र पराल पशु आहारको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	सुख्खा सहने ।

क्र.सं.	७
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	बास्मती गैरा गाम्ले
उपयुक्त क्षेत्र	८०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१०२-१०६
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१३२-१३८
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१२६.९० ± ५.३२
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२५.५० ± १.३५
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	५.६० ± १.७०
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.६९
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२३.९०
हुलिया	बोटको उचाइ होचो, पराल दह्रो, पात चाक्लो र भण्डेपात ठाडो हुन्छ ।
विशेष गुण	नढल्ने, धेरै फल्ने, रोग सहन सक्ने, पानी कम भए पनि राम्रो उत्पादन हुने, मसिनो भएकाले खान मिठो र नरम हुने ।
प्रयोग	भात, चिउरा, खिर बनाउन प्रयोग गरिने र पराल पशु आहारको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	बढ्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	सुख्खा सहने र रोग सहने ।

क्र.सं.	८
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	हँसपुर स्थानिय
उपयुक्त क्षेत्र	८०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११२-११८
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४४-१५०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१४२.५० ± ५.५६
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२४.९० ± ३.००
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	५.१० ± १.५५
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.६१
१००० दानाको तौल (ग्राम)	१८.८०
हुलिया	बोटको उचाइ केही अग्लो, दानाको रंग सुनौलो, दाना लाम्चो मसिनो र पराल नरम हुन्छ ।
विशेष गुण	पराल अग्लो भएकाले धेरै उत्पादन हुने, गाईबस्तुले रुचाउने, यसको भात मिठो हुने, चामल पर्ने ।
प्रयोग	भात खानमा प्रयोग गरिने, आवश्यकता अनुसार चिउरा, सिरम्ला बनाउने सकिने र पराल पशुलाई आहारको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	कीरा कम लाग्ने ।

क्र.सं.	९
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	बसाउने धान
उपयुक्त क्षेत्र	८०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११८-१२४
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१५२-१५८
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१४६.९० ± ५.७०
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२५.२० ± १.६२
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	४.७० ± १.२५
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	२.५२
१००० दानाको तौल (ग्राम)	१८.७०
हुलिया	बास्नादार, बोटको उचाइ अग्लो, पराल नरम, दाना लाम्चो मसिनो, आकार थोरै बांगो र टुप्पामा कालो रंग हुन्छ ।
विशेष गुण	पराल नरम भएकाले गाईबस्तुले रुचाउने, खान मिठो, बजार मुल्य राम्रो, खेतमा नै बास्ना आउने ।
प्रयोग	विशेषरूपमा चाडपर्वमा भात खान प्रयोग गरिने र पराल पशु आहारको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	बढी पानी सहन सक्ने क्षमता भएको ।

क्र.सं.	१०
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	माइलो बुडो
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१२२-१२८
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१५२-१५८
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५६.४० ± ७.०४
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२४.६० ± १.७८
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	४.५० ± १.५८
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.२७
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२३.५०
हुलिया	बोटको उचाइ केही अग्लो, पराल नरम, दाना मसिनो, बाला लामो, रंग हल्का पहेलो र टुप्पामा कालो र लाम्बा टुंडा हुन्छ ।
विशेष गुण	भात नरम तथा स्वादिष्ट, उत्पादन धेरै दिन सक्ने, बढी मल तथा पानी सहन सक्ने, रोग किरा सहन सक्ने, बास्ना आउने ।
प्रयोग	भात, चिउरा तथा खिर बनाउन प्रयोग गरिने, पराल पशु आहारको रूपमा प्रयोग गरिने र विशेषतः चाडपर्वमा प्रयोग गरिने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	बढी मल तथा पानी सहने, ब्लाष्ट रोग सहन सक्ने ।

क्र.सं.	११
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	सेतो अनदि
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११०-११५
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४४-१५०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५०.१० ± ७.३७
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२६.१० ± २.२७
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	४.६० ± १.०७
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	४.४६
१००० दानाको तौल (ग्राम)	३३.४०
हुलिया	बोटको उचाइ केही अग्लो, पराल दह्रो, पात चाक्लो, दानाको रंग गाढा पहेलो र टुप्पाको पात ठाडो हुन्छ ।
विशेष गुण	खान स्वादिष्ट, ज्यान दुखेको औषधीको रूपमा प्रयोग गर्न सकिने, ढाब खेतमा राम्रो फल्ने, नढल्ने ।
प्रयोग	विभिन्न जडिबुटी एवं घिसुमा मिलाएर पकाई औषधीय रूपमा प्रयोग गरिने र चिउरा तथा सिरम्ला बनाउन प्रयोग गरिने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	पानी सहन सक्ने ।

क्र.सं.	१२
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	सिँजाली
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१०३-१०९
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४२-१४८
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१६३.१० ± ६.०२
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२६.५० ± २.४६
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	४.३० ± १.१६
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.६९
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२४.१०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो, पराल नरम, दाना मोटो डल्लो र हल्का रातो सेतो रंगको हुन्छ ।
विशेष गुण	खान स्वादिष्ट, सुख्खा सहन सक्ने, चिसो हावा पानी सहन सक्ने, मल सहन सक्ने, किरा कम लाग्ने ।
प्रयोग	भात, चिउरा, खिर बनाउनका साथै पराल पशु आहाराको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो हावा पानी सहन सक्ने ।

क्र.सं.	१३
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	मार्सी
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११५-१२०
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१५२-१५८
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५८.८० ± ५.१४
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२५.९० ± १.६०
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	६.०० ± १.२५
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.८०
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२४.४०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो, पराल नरम अनि हल्का बाला नुहेतिर भुकेको, दाना मसिनो पहेलो र टुप्पामा कालो हुन्छ ।
विशेष गुण	खान नरम तथा स्वादिष्ट, रोग किरा कम लाग्ने, बजार मुल्य राम्रो, मल तथा पानी सहन सक्ने क्षमता भएको ।
प्रयोग	विशेष चाडपर्वमा भात तथा चिउरा बनाउन प्रयोग हुने र पराल पशु आहारामा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	मल सहन सक्ने र रोग किरा कम लाग्ने ।

क्र.सं.	१४
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	बयर्नी
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१२३-१२८
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१५५-१६०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१७७.२० ± ६.००
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२६.८० ± २.९०
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	४.४० ± १.५७
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	४.१५
१००० दानाको तौल (ग्राम)	१८.७०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो, पराल नरम तथा नढल्ने, बाला लामो, दाना लाम्चा साना टुडा तथा दानाको टुप्पा र फेदमा कालो हुन्छ ।
विशेष गुण	चामल पर्ने, बास्ना आउने, खान मिठो र नरम, रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता बढी भएको ।
प्रयोग	विशेष चाडपर्वमा भात, खिर तथा चिउरा बनाउन प्रयोग हुने र पराल पशु आहारमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता भएको ।

क्र.सं.	१५
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	सानो जुवारी
उपयुक्त क्षेत्र	८०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१००-१०५
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१४२-१४८
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५७.६० ± ५.८५
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२६.८० ± १.९९
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	६.३० ± २.५८
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	२.९७
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२३.५०
हुलिया	बोटको उचाइ मध्यम खालको हुने, छिटो पाक्ने, धान पहेँलो सुनौलो रंगको हुन्छ ।
विशेष गुण	धान छिटो पाक्ने, मल पानी कम भए पनि राम्रो उत्पादन दिने ।
प्रयोग	विशेष चाडपर्वमा भात, खिर तथा चिउरा बनाउन प्रयोग हुने र पराल पशु आहारमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	शुख्खा सहने ।

क्र.सं.	१६
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	अधेरी मार्सी
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११४-१२०
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१५२-१५८
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५९.१० ± ५.२३
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२४.७० ± १.७०
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	६.९० ± १.९१
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	२.४०
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२३.७०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो, पराल नरम, दाना पहेलो, दानाको टुप्पामा कालो हुन्छ ।
विशेष गुण	खान मिठो, मल पानी सहन सक्ने, रोग संग लड्ने क्षमता भएको ।
प्रयोग	भात, चिउरा, खिर बनाउनका साथै पराल पशु आहाराको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो सहन सक्ने ।

क्र.सं.	१७
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	आगाँ
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	९८-१०२
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१२५-१३०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१३३.२० ± ३.२९
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२३.१० ± २.६४
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	८.८० ± ४.२९
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.४९
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२३.१०
हुलिया	बोटको उचाइ होचो, पराल नरम, गांज बढी लाग्ने, दानाको रंग कालो, चामल रातो, दानामा टुंडा हुन्छ ।
विशेष गुण	खान मिठो, औषधीको रूपमा प्रयोग गरिने, कम मल तथा पानीमा फल्ल्न सक्ने, सुख्खा सहन सक्ने, छिटो पाक्ने, रोग सहने ।
प्रयोग	भात बनाउन, गर्मी भएको बेला यसको चामल भिजाएर चौलानी खान र पराल पशु आहाराका रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	शुख्खा सहने ।

क्र.सं.	१८
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	जेठोबुढो
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूल लाग्ने समय (दिन)	१३५-१४०
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१६२-१६८
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५५.५० ± ६.८९
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२३.७० ± १.७७
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	६.०० ± १.५६
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.४६
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२२.७०
हुलिया	बास्नादार, बोटको उचाइ अग्लो, पराल नरम, दाना लाम्चा र टुप्पामा काला टुंडा हुन्छ ।
विशेष गुण	खान मिठो, बास्नादार, बजार मुल्य बढी भएको, परालको उत्पादन बढी, चिसो पानी सहने, मल कम भएपनि उत्पादन दिन सक्ने ।
प्रयोग	भात, चिउरा तथा सिरम्ला बनाउन मिल्ने र पराल पशु आहारामा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	बढ्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो पानी सहने ।

क्र.सं.	१९
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	रातो काठे
उपयुक्त क्षेत्र	८०० - १३०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१००-१०५
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१३८-१४४
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१६३.३० ± ५.६२
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२९.१० ± २.२८
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	४.७० ± १.०६
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.८७
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२२.८०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो, केही ढल्ने, भण्डे पात केही डाठो, दानाको आकार डल्लो र रातो रंग हुन्छ ।
विशेष गुण	भात नरम र खान मिठो, चिसो सहन सक्ने, मल सहने, रोग सहन सक्ने ।
प्रयोग	भात, चिउरा, खिर बनाउनका साथै पराल पशु आहाराको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो सहने ।

क्र.सं.	२०
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	आँप झुटे
उपयुक्त क्षेत्र	८०० - १३०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१००-१०५
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४०-१४५
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१३३.०० ± ५.९६
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२३.८० ± १.८७
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	४.६० ± ०.७०
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	२.८०
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२३.२०
हुलिया	बोटको उचाइ होचो, भण्डे पात ठाडो, दाना टुला लाम्बा र रंग पहेलो हुन्छ ।
विशेष गुण	खान मिठो, चिसो पानी सहन सक्ने, रोग कम लाग्ने ।
प्रयोग	भात, चिउरा, खिर बनाउनका साथै पराल पशु आहाराको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो पानी सहने ।

क्र.सं.	२१
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	पहेले
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१३०-१३५
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१६३-१६८
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१६२.७० ± ५.१४
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२४.८० ± १.८१
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	५.९० ± २.०२
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.४०
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२०.६०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो हुने, भण्डे पात केही ठाडा, दाना मसिना, पहेलो र टुप्पामा हल्का कालो रंग हुन्छ ।
विशेष गुण	भात नरम तथा स्वादिष्ट, पानी सहन सक्ने, बजार मुल्य बढी, मल कम भए पनि उत्पादन राम्रो दिने, सिम तथा ढाब खेतमा राम्रो हुने ।
प्रयोग	भात, चिउरा, खिर बनाउनका साथै पराल पशु आहाराको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	बढी पानी सहन सक्ने क्षमता भएको ।

क्र.सं.	२२
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	ज्वारी
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११०-११५
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४४-१५०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१६०.४० ± ५.३०
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२९.०० ± १.५१
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	५.३० ± १.४२
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.४७
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२१.७०
हुलिया	बोट केही अग्लो हुने, पराल नरम, धानको बाला सहित पराल भुक्ने, दानाको रंग पहेलो, टुप्पामा कालो र दानामा टुँडा हुँदैन ।
विशेष गुण	भात मिठो, चामल पर्ने, चिसो सहन सक्ने, कम मल भए पनि उत्पादन दिन सक्ने, पराल गाईवस्तुले रुचाउने ।
प्रयोग	भात र चिउरा बनाउनका साथै पराल पशु आहाराको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	बढ्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो पानी सहने ।

क्र.सं.	२३
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	रातो दर्माली
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१००-१०५
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१४२-१४८
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५७.०० ± ५.३३
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२७.८० ± ३.०५
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	४.२० ± १.३२
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	२.७८
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२४.१०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो, बालो लामो, दानाको रंग रातो खालको, बालामा दाना पातला, पराल नरम तथा रातो काठे जस्तै देखिन्छ ।
विशेष गुण	भात नरम तथा स्वादिष्ट, रोग कम लाग्ने, चामल पर्ने ।
प्रयोग	भात बनाउन र पराल पशु आहारामा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो सहन सक्ने ।

क्र.सं.	२४
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	मसिनो
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१२४-१३०
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१५८-१६४
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१४०.४० ± ५.९१
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२३.५० ± १.५८
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	४.२० ± १.४८
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.४४
१००० दानाको तौल (ग्राम)	१७.००
हुलिया	बोटको उचाइ मध्यम, पराल मसिनो, दाना मसिना लाम्ब्याकार र टुप्पा चुच्चो हुन्छ ।
विशेष गुण	भात नरम तथा स्वादिलो, पराल धेरै उत्पादन हुने, पानी कम भए पनि उत्पादन दिने, रोग कम लाग्ने र गाईवस्तुले पराल रुचाउने ।
प्रयोग	भात र चिउरा बनाउनका साथै पराल पशु आहारामा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	रोग सहन सक्ने ।

क्र.सं.	२५
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	रातो अनदि
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११०-११५
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१४५-१५०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५३.०० ± ५.३३
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२३.४० ± १.२६
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	५.०० ± २.१६
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.४७
१००० दानाको तौल (ग्राम)	३३.५०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो, बाला लामो, दाना केही मोटो र रातो-रातो, चामलको दूध सेतो र अन्य जातका तुलनामा यसको डाँठ र पात मोटा र खस्रा हुन्छ ।
विशेष गुण	औषधीय गुण भएको, चाडपर्वमा प्रयोग गरिने, बजारभाउ बढी, गाँज बढी लाग्ने, मल तथा पानी बढी सहने ।
प्रयोग	लट्टे, खट्टे, सिरम्ला तथा चिउरा बनाउन, जडिबुटी मिसाएर औषधीको रूपमा सेवन गर्न र पराल पशु आहारामा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	पानी सहन सक्ने ।

क्र.सं.	२६
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	मनसरा
उपयुक्त क्षेत्र	८०० देखि १२०० मि.
फूल फूल लाग्ने समय (दिन)	१२४-१२८
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१५२-१५८
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१३३.०० ± ५.८५
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२१.३० ± १.१४
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	८.६० ± ४.१४
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.०५
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२०.७०
हुलिया	बोटको उचाइ होचो, पराल मसिनो, बाला छोटो तथा कम नुग्ने, दाना मसिनो र रंग रातो हुन्छ ।
विशेष गुण	शुख्खा सहन सक्ने क्षमता भएको, अन्य जातको तुलनामा रोग किरा सहन सक्ने क्षमता भएको, नरम खान स्वादिलो ।
प्रयोग	भात, चिउरा, खिर बनाउनका साथै पराल पशु आहाराको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	शुख्खा सहन सक्ने क्षमता भएको ।

क्र.सं.	२७
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	झिनुवा
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१२३-१२८
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१५५-१६०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१३८.९० ± ४.४६
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२३.७० ± २.११
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	३.५० ± १.२७
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	२.४७
१००० दानाको तौल (ग्राम)	१७.४०
हुलिया	बोटको उचाइ मध्यमखालको, पराल मसिनो र नरम, दाना मसिनो लाम्बो र केही टुँडा भएको हुन्छ ।
विशेष गुण	खान नरम तथा स्वादिष्ट, बजार मुल्य बढी भएको, मल तथा पानी सहन सक्ने ।
प्रयोग	भात र चिउरा बनाउनका साथै पराल पशु आहाराको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	बढी पानी सहन सक्ने क्षमता भएको ।

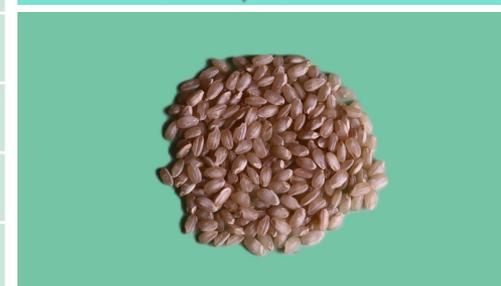
क्र.सं.	२८
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	मकवानपुरे
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१००-१०५
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१५०-१५५
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१४४.३० ± ३.७४
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२४.०० ± १.१५
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	६.१० ± २.१३
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.७०
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२६.००
हुलिया	बोट केही अग्लो, पराल नरम र मसिनो, दानाको रंग सेतो हुने ।
विशेष गुण	उत्पादन बढी हुने, चामल पर्ने, खान मिठो ।
प्रयोग	भात, चिउरा बनाउन प्रयोग, पराल पशु आहारमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	सुख्खा सहन सक्ने ।

क्र.सं.	२९
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	भकिम्ले
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१००-१०५
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१४५-१५०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१४९.०० ± ६.३३
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२६.८० ± १.८१
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	६.१० ± २.३३
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	२.०२
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२४.६०
हुलिया	बोट केही अग्लो, पराल नरम र मसिनो र दानाको रंग पहेँलो हुन्छ ।
विशेष गुण	सुख्खा सहन सक्ने, चाडो पाक्ने, खान मिठो ।
प्रयोग	भात र चिउरा बनाउनका साथै पराल पशु आहाराको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	सुख्खा सहन सक्ने ।

क्र.सं.	३०
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	दुधे मार्से
उपयुक्त क्षेत्र	७०० - १२०० मि.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१०५-११०
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१५०-१५५
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५२.४० ± ६.०७
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२६.२० ± १.३२
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	६.१० ± २.६०
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.१३
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२४.५०
हुलिया	बोटको उचाइ केही अग्लो, पात तथा पराल नरम, दाना पहेलो तर टुप्पामा कालो रंग हुन्छ ।
विशेष गुण	खान मिठो, चामल पर्ने, मल तथा पानी सहन सक्ने, रोग सहन सक्ने ।
प्रयोग	भात र चिउरा बनाउनका साथै पराल पशु आहाराको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो पानी सहने ।

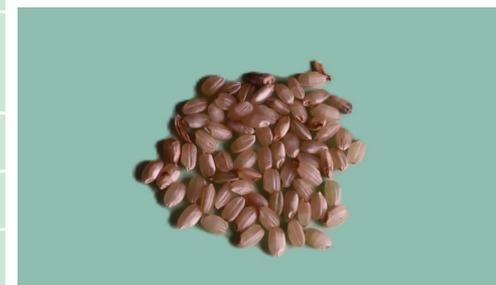
क्र.सं.	३१
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	माछापुच्छे-३*
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १६०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११४-११८
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१३८-१४४
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१३१.२० ± ५.८२
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२२.८० ± १.५५
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	५.०० ± २.०७
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.२९
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२६.८०
हुलिया	बोटको उचाइ मध्यम, भण्डे पात ठाडो, बालाको रंग पहेलो र दानाको टुप्पामा केही कालो हुन्छ ।
विशेष गुण	बढी फल्ने, नढल्ने, खान मिठो, चिसो हावापानी सहन सक्ने ।
प्रयोग	भात र चिउरा बनाउनका साथै पराल पशु आहाराको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो हावा पानी सहन सक्ने ।

क्र.सं.	३२
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	कालो पाल्ले*
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १७०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११४-११८
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४०-१४५
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१४०.३० ± ५.३८
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२३.२० ± २.१५
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	८ ± २.१०
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.२९
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२२.२०
हुलिया	बोटको उचाइ मध्यम, पराल नरम र हल्का कालो, दानाको बाहिरी भुस कालो भए तापनि चामल सेतो र दानाको टुप्पामा हल्का कालो चुच्चा टुँडा हुन्छ ।
विशेष गुण	अन्य धानका तुलनामा काट्दा सुकाउँदा दाना नभर्ने, भाँट्न सजिलो, भात बढ्ने, नरम र खान स्वादिलो, चामल पर्ने, पराल गाईवस्तुले मन पराउने ।
प्रयोग	विशेष रूपमा भात र खिर बनाउन र आवश्यकता अनुसार सेल रोटी, पुवा, भिलिङ्गा बनाउन प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	बढ्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो पानी सहन सक्ने ।

क्र.सं.	३३
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	रेक्साली
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १६०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१२३-१२८
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१४५-१५०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१२५.६० ± ६.८९
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	१९.८० ± १.९३
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	८ ± २.५८
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.६३
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२६.७०
हुलिया	बोटको उचाइ होचो, भण्डे पात ठाडो, बाला छोटो, मोटा र बाक्लो फल्ने, दानाको रंग सुनौलो पहेँलो, दाना पाकेपछि पनि पराल हरियो भईरहने र गाँज बढी हुन्छ ।
विशेष गुण	चामल पर्ने, नढल्ने ओसेपमा पनि हुने, मल धेरै सहन सक्ने, उत्पादन बढी हुने, चिसो सहन सक्ने, बोट दह्रो भएकोले नढल्ने ।
प्रयोग	भात, रोटी, पुवा आदि बनाउन प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	ओसेप सहन सक्ने ।

क्र.सं.	३४
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	वंगाली कालो
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १६०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१०८-११४
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४०-१४५
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१७१.३० ± ५.७४
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२६.६० ± २.५५
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	१० ± २.४९
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.३१
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२३.२०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो बाला संगै भुक्ने र लामो तर केही पातलो फल्ने, भण्डे पात ठाडो, दाना फिक्का कालो, टुप्पामा हल्का टुँडा, बढी गाँज हुन्छ ।
विशेष गुण	पराल तथा चामल बढी पर्ने, खान स्वादिलो, धेरै मल सहन सक्ने, रोगकिरा कम लाग्ने ।
प्रयोग	भात, रोटीका साथै चामलबाट बन्ने सबै परिकार बनाउन प्रयोग हुने तथा अन्य जातको तुलनामा पराल अग्लो हुने भएकाले गुन्द्री बुन्न बढी उपयोगी हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	बढ्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो सहने ।

क्र.सं.	३५
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	LHAR-130006*
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १६०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१०८-११४
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४०-१४५
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१४९.८० ± ६.२५
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२६.८० ± १.५१
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	१० ± १.९४
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	४.०३
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२२.४०
हुलिया	बोटको उचाइ केही अग्लो, पराल दह्रो नढल्ने, दानाको रंग हल्का पहेलो र टुप्पाको पात ठाडो हुन्छ ।
विशेष गुण	धानको उत्पादन राम्रो, चिसो ठाउँमा उत्पादन दिन सक्ने, नढल्ने, मल तथा पानी सहन सक्ने क्षमता भएको जात हो ।
प्रयोग	भात र चिउरा बनाउनका साथै पराल पशु आहारको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो सहन सक्ने क्षमता भएको ।

क्र.सं.	३६
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	ठुलो बासमती
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १६०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११४-११८
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४०-१४५
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१२४.०० ± ५.३७
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२०.७० ± २.५४
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	८ ± ३.४८
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.१८
१००० दानाको तौल (ग्राम)	१९.००
हुलिया	बोटको उचाइ होचो, भण्डे पात ठाडो, पराल दह्रो, गाँज बढी हुने र दाना हल्का पहेँलो हुन्छ ।
विशेष गुण	बोटको उचाइ मध्यम खालको हुने, बाला केही लामा, दानाको साईज मध्यम तर लाम्चा, सरा बढी हुने, मल सहन सक्ने, बास्नादार, खान स्वादिलो हुने ।
प्रयोग	भात, रोटी, कसार तथा चामल बाट बन्ने अन्य विविध परिकारहरू बनाउन प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	मल सहन सक्ने, चिसो सहन सक्ने ।

क्र.सं.	३७
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	स्थानिय काठे
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १५०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१२०-१२५
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४०-१४५
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१६९.२० ± ५.४६
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२५.७० ± १.९५
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	८.६ ± १.८४
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	२.५५
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२१.४०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो, धान तथा पराल सफा र सेतो, दानाका टुप्पामा हल्का खैरो टुँडा, दानाको साइज मध्यम, पराल अग्लो तथा नरम हुने भएकाले गुन्द्री बुन्न उपयोगी हुन्छ ।
विशेष गुण	सिँचाई राम्रो भएको जग्गामा उत्पादन राम्रो हुने, भात बढ्ने, खान मीठो, परालको उत्पादन बढी हुने र पराल गुन्द्री बुन्नका लागि उपयोगी हुने ।
प्रयोग	भात, रोटी, पुवा आदि बनाउन प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो सहन सक्ने ।

क्र.सं.	३८
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	लुम्लेली बास्मती
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १६०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११२-११८
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४०-१४५
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१३६.३० ± ६.८३
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२३.४० ± ३.६९
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	८ ± १.३७
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.३८
१००० दानाको तौल (ग्राम)	१८.३०
हुलिया	बोटको उचाइ मध्यम, पराल दह्रो, धान पाक्दा पनि पराल हरियो, दाना लाम्चो, मसिनो र भण्डे पात ठाडो हुन्छ ।
विशेष गुण	नढल्ने, उत्पादन बढी, भात नरम र खान मिठो ।
प्रयोग	भात र चिउरा बनाउनका साथै पराल पशु आहाराको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	ब्लाष्ट रोग सहन सक्ने ।

क्र.सं.	३९
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	LHAR-130005*
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १६०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११५-१२०
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४५-१५२
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५३.८० ± ६.८१
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२५.६० ± २.५५
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	१० ± २.६०
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	४.१७
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२४.२०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो, दाना मोटो लाम्चो, भण्डे पात ठाडो र दानाको रंग हल्का पहेँलो हुन्छ ।
विशेष गुण	उत्पादन राम्रो, धेरै मल तथा पानी सहन सक्ने, चामल पर्ने, खान मिठो हुन्छ ।
प्रयोग	भात र चिउरा बनाउनका साथै पराल पशु आहाराको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो पानी सहन सक्ने ।

क्र.सं.	४०
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	LHAR-130009*
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १६०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११८-१२४
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४८-१५४
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१३०.४० ± ४.७५
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२५.८० ± २.९६
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	९ ± २.३३
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	५.२७
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२३.३०
हुलिया	बोटको उचाइ होचो, भण्डे पात ठाडो, पराल दह्रो नढल्ने, दानाको रंग पहेला, लाम्बा र चुच्चा परेका हुन्छ ।
विशेष गुण	बोट दह्रो र नढल्ने, चामल पर्ने, उत्पादन बढी दिन सक्ने, धेरै मल तथा पानी सहन सक्ने, रोग कम लाग्ने ।
प्रयोग	भात र चिउरा बनाउनका साथै पराल पशु आहारको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	रोग किरा कम लाग्ने ।

क्र.सं.	४१
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	धम्पुसे
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १७०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१२०-१२५
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१५५-१६०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५७.५० ± ६.५५
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२५.२० ± १.७५
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	७.६ ± १.१७
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.३९
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२३.९०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो, बाला छोटो, अन्य धानका तुलनामा दाना मोटा र टुप्पाकामा कालो हुने र परालको रङ हल्का सेतो हुन्छ ।
विशेष गुण	पराल र चामल बढी पर्ने, चिसो हावापानी सहन सक्ने र खान मिठो हुने ।
प्रयोग	भात, रोटी, कसारका साथै चामलबाट बन्ने सबै परिकार बनाउन प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	उस्तै ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो सहन सक्ने ।

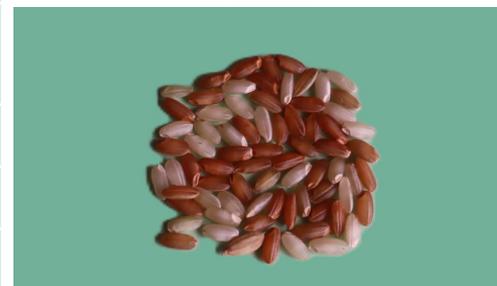
क्र.सं.	४२
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	जर्नेली
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १६०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	१२०-१२५
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४६-१५२
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१३८.५० ± ५.३६
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२३.१० ± २.०४
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	८.२ ± १.१४
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	४.००
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२२.८०
हुलिया	अन्य जातका तुलनामा यसको बोट होचो, बाला लामा, भण्डे पात ठडिने, पात केही खस्रा, दाना मसिना, चुच्चा परेको र धान पाकेपछि पहेँलो हुन्छ ।
विशेष गुण	यसको भात नरम र स्वादिलो हुने भएकाले सुत्केरी तथा बिरामीका लागि उपयोगी हुने । चिउरा र भुजा बनाउन बढी उपयोगी हुने, बढी मल सहन सक्ने ।
प्रयोग	भात, चिउरा, भुजा र खट्टे बनाउन प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	किरा कम लाग्ने ।

क्र.सं.	४३
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	देउपुरे काठे
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १६०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११८-१२४
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४५-१५०
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५७.८० ± ४.३४
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२५.७० ± १.७७
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	७.१ ± १.९७
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.५६
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२४.३०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो, पराल नरम तथा बाला नुगेतिर भुक्ने, दाना लाम्बो आकारका र टुप्पाका कालो हुन्छ ।
विशेष गुण	पराल बढी उत्पादन हुने, भात खान मिठो, मल तथा पानी सहन सक्ने क्षमता भएको ।
प्रयोग	भात र चिउरा बनाउनका साथै पराल पशु आहारको रूपमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो सहन सक्ने ।

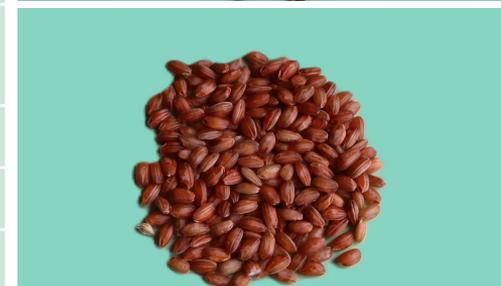
क्र.सं.	४४
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	स्थानिय सिलाङ्गे
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १५०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११५-१२०
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४८-१५४
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१४६.९० ± ५.८८
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२२.६० ± १.८७
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	८ ± १.४३
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.५५
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२४.४०
हुलिया	बोटको उचाइ केही अग्लो, धानको दाना मोटो तथा हल्का सेतो रंगको हुने, गाँज बढी हाल्ले र दानाका टुप्पामा हल्का टुँडा भएको हुन्छ ।
विशेष गुण	उत्पादन बढी हुने, चिसो सहन सक्ने, चामल पर्ने, परालको उत्पादन पनि बढी हुने ।
प्रयोग	भात, रोटी, पुवा आदि बनाउनमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो सहन सक्ने ।

क्र.सं.	४५
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	रानी घैया
उपयुक्त क्षेत्र	१००० - १६०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११२-११८
परिपक्व हुन लाग्ने समय (दिन)	१३८-१४४
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१४५.९० ± ५.७६
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२४.५० ± २.४२
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	६.४ ± १.३५
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	२.१३
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२४.४०
हुलिया	बोटको उचाइ मध्यम, छिटो पाक्ने, पराल नरम र दानाको रंग पहेँलो हुन्छ ।
विशेष गुण	विशेषरूपमा सुक्खा सहन सक्ने, बारीमा छरेर लगाउन सकिने, खान मिठो हुने ।
प्रयोग	भात, रोटी, पुवा आदि बनाउनमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	सुक्खा सहन सक्ने ।

क्र.सं.	४६
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	लुम्ले २
उपयुक्त क्षेत्र	१२०० - १७०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११२-११८
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१३७-१४३
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१५१.९० ± ५.५२
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२४.७० ± २.१६
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	७ ± १.५२
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.२९
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२९.००
हुलिया	बोटको उचाइ मध्यम खालको, धान बाक्लो फल्ने, पहेँलो देखिने, चामल रातो रङको हुने, गाँज बढी लाग्ने, दानाका टुप्पामा हल्का कालो टुँडा हुन्छ ।
विशेष गुण	चिसो तथा ओसेप सहन सक्ने, बढी मल सहन सक्ने, उत्पादन राम्रो हुने र चामल पर्ने ।
प्रयोग	भात, रोटी, पुवा आदि बनाउनमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो सहन सक्ने ।

क्र.सं.	४७
बाली	धान
बैज्ञानिक नाम	<i>Oryza sativa</i>
स्थानीय नाम	छोमरोड लोकल*
उपयुक्त क्षेत्र	१२०० - १७०० मी.
फूल फूलन लाग्ने समय (दिन)	११५-१२०
परिपक्क हुन लाग्ने समय (दिन)	१४२-१४८
बोटको औसत उचाइ (से.मी.)	१६४.९० ± ४.९९
बालाको औसत लम्बाइ (से.मी.)	२५.३० ± १.८९
प्रतिबोट बाला लागेका औसत सरा सङ्ख्या	८.३ ± २.२६
अनुमानित उत्पादन (टन/ हेक्टर)	३.९६
१००० दानाको तौल (ग्राम)	२४.९०
हुलिया	बोटको उचाइ अग्लो, अन्य जातको तुलनामा दाना केही ठूलो हुने, दानामा धमिलो खैरो थोप्ला देखिने, लुम्ले-२ को तुलनामा केही अग्लो, पराल दह्रो, बाला भुप्य र बाक्लो फल्ने, दानामा हल्का टुँडा हुने र चामल रातो हुन्छ ।
विशेष गुण	धान तथा परालको उत्पादन राम्रो, चिसो हावापानी सहन सक्ने, बढी मल सहन सक्ने, खान मिठो हुने ।
प्रयोग	भात, रोटी, पुवा आदि बनाउनमा प्रयोग हुने ।
खेति प्रचलनको अवस्था	घट्दो ।
जैविक र अजैविक अनुकूलन	चिसो सहन सक्ने ।

राष्ट्रिय कृषि जैविक विविधाता दिवस २०८० को अवसरमा आयोजित कृषि जैविक विविधता प्रदर्शनीमा सहभागी कृषक समूह तथा सहकारीहरु

क्र.सं	समूह सहकारीको नाम	ठेगाना	वडा नं
१	श्री लेवाडे अर्गानिक कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	१
२	श्री आदर्श कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	२
३	श्री भविष्य हाम्रो हातमा कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	२
४	श्री प्रगतिशील कृषि उत्पादाक सहकारी संस्था लिमिटेड/ अन्नपूर्ण सामुदायिक बीउ बैंक	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	३
५	श्री खुशीनमुना बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लिमिटेड	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	३
६	श्री पञ्चधाम कृषि सहकारी लिमिटेड	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४
७	श्री साना किसान कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	४
८	श्री माता अन्नपूर्ण कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	५
९	श्री बांकोट मेश्रम कृषि सहकारी संस्था लिमिटेड	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	६
१०	श्री किल्यूडाडा कृषि तथा पशुपालन समूह	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	१०

फोटाहरु

कृषि जैविक विविधता प्रदर्शनी अवलोकन

कृषि जैविक विविधताको चार वर्ग विश्लेषण

जैविक विविधता प्रदर्शनीमा अन्नपूर्ण सामुदायिक बीउ बैंक

अन्नपूर्ण गाउँपालिकाको १२५० मी. भन्दा तल लगाइने धानका जातहरूको विविधता प्रदर्शनी स्थल

अन्नपूर्ण गाउँपालिकाको १२५० मी. भन्दा माथि लगाइने धानका जातहरूको विविधता प्रदर्शनी स्थल

पालिका अध्यक्षद्वारा प्रदर्शनी स्थलको अवलोकन

संरक्षणमा योगदान पुऱ्याएवापत अन्नपूर्ण सामुदायिक ब्रीड बैंक गाउँपालिकाद्वारा पुरस्कृत

अन्नपूर्ण सामुदायिक ब्रीड बैंक

सरोकारवालाहरूबाट चिसो सहन सक्ने धानका जातको ब्रीड उत्पादन अनुगमन

ली-बर्डका प्राविधिकहरूबाट विविधता स्थलको अनुगमन गर्दै

ली-बर्डका प्राविधिकहरूबाट विविधता स्थलको तथ्याङ्क संकलन

विविधता प्रदर्शनी स्थलबाट ब्रीड संकलन गर्दै

सुचिकृत भएको कालोपाल्ले धानको ब्रीड उत्पादन स्थल

सरोकारवाला निकायहरूबाट विविधता प्रदर्शनी स्थलको अनुगमन

पर्यावरणीय कृषि गाउँ मराम्चे

थप जानकारीका लागि सम्पर्क

अन्नपूर्ण गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

गण्डकी प्रदेश, कास्की

फोन : ०६१-४१४१०१/२/३/४/५

अन्नपूर्ण सामुदायिक बीउ बैंक

अन्नपूर्ण गाउँपालिका-३, मराम्चे, कास्की

फोन : ९८४६२१९७८६

जैविक विविधता, अनुसन्धान तथा
विकासका लागि स्थानीय पहल (ली-बर्ड)

प्रधान कार्यालय

पो. ब. नं. ३२४, पोखरा, कास्की

फोन : ०६१-५७६८३४, ५८५३५७

कार्यक्रम समन्वय कार्यालय

सानेपा, ललितपुर

फोन : ०१-५५४०३३०

इमेल : info@libird.org | वेब : www.libird.org

Brot
für die Welt

अन्नपूर्ण सामुदायिक बीउ बैंक

